

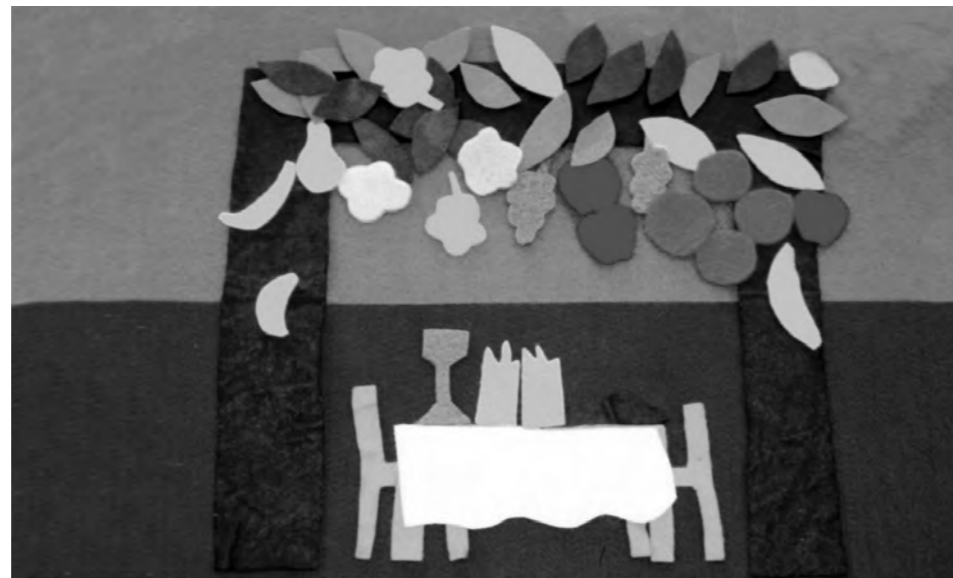

Engelen

In de gejaagde tijd waarin we leven worden we dikwijls meewarig aangekeken als we het over engelen hebben. Geloof je er nog in? Is het niet iets van vervlogen tijden? Is het niet iets waar kinderen in geloven?

Toch is het Jodendom doorspekt van ervaringen met engelen, en spelen ze in onze geloofsbeleving een belangrijke rol. Een willekeurige greep uit de Tora van de vele voorvallen waarbij engelen betrokken zijn: een engel sprak vanuit de hemel tot onze aartsvader Awraham dat hij zijn zoon Jitschak niet moest offeren; tot twee keer toe verscheen een engel aan Hagar, de slavin van Sarah en moeder van Jlsma'el; we kennen allemaal het verhaal van de engel met het zwaard in de hand die de ezel van Bil'am de weg versperde. Verrassend is dat in "Tefilla, achtergronden en betekenis van de dagelijkse gebeden", dat is uitgegeven door het Krijgsmachtsrabbinaat, toch niet kinderachtig, verteld wordt over de rol van engelen bij het gebed dat we drie keer per dag zeggen. Ja, de Amida. Ook in "Reasons for Jewish customs and traditions" van Rabbi Abraham Isaac Sperling vinden we deze passage over de rol van engelen terug.

- Toen G'd Awraham redde uit de brandende oven prezen de engelen G'd hiervoor met de Beracha "Geprezen, U, Eeuwige, beschermers van Awraham".
- Toen Jitschak levend opstond van het altaar waarop Awraham hem overeenkomstig G'ds bevel ter offering had vastgebonden, zeiden de engelen: "Geprezen, U, Eeuwige die de doden weer tot leven brengt".
- Toen Ja'akov arriveerde bij de poorten van de hemel en de heiliging van G'ds naam uitsprak, zeiden de engelen: "Geprezen, U, Eeuwige, heilige G'd".
- Toen Pharao Josef tot heerser van Egypte maakte en hij niet bekend was met de 70 talen die een heerser van Egypte moest kennen, leerde de aartsengel Gabriel in één nacht deze talen. De engelen prezen G'd met de beracha: "Geprezen, U, Eeuwige, die in keer op prijs stelt".

- Toen Reoewen zijn zonde, die hij tegenover zijn vader begaan had, beleed zongen de engelen: "Geprezen, U, Eeuwige die genadig is en heel veel wil vergeven".
- Toen Jehoeda openlijk zijn schuld bekende van de zonde die hij tegen Tamar begaan had en G'd hem vergaf zongen de engelen: "Geprezen, U, Eeuwige, die genadig is en heel veel wil vergeven".
- De verlossing van de kinderen van Jisrael uit Egypte inspireerde de engelen tot het zingen van: "Geprezen, U, Eeuwige, verlosser van Jisrael".
- Toen de aartsengel Raphael Awraham kwam kalmeren van de pijn van zijn besnijdenis zongen de engelen: "Geprezen, U, Eeuwige, die de zieken van Zijn volk Jisrael geneest".
- Jitschak verheugde zich in G'ds zegen en oogste honderd maal zoveel als hij gezaaid had. De engelen prezen G'd: Geprezen, U, Eeuwige die de jaren zegent".
- Toen Ja'akov en zijn andere zonen in Egypte met Josef en Simon werden verenigd zongen de engelen: "Geprezen, U, Eeuwige, die degenen van Zijn volk Jisrael die verdreven zijn, verzamelt".
- Toen het Joodse volk van Moshe het joodse recht leerde (begin van de mondelinge Tora) zongen de engelen: "Geprezen, U, Eeuwige, die van rechtvaardigheid en recht houdt".
- De dood van de Egyptenaren bij de Rode Zee gaf de engelen aanleiding tot het zingen van: "Geprezen, U, Eeuwige die vijanden breekt en kwaadwilligen vernedert".
- Toen G'ds belofte werd vervuld en Josef zijn handen op de ogen van zijn vader legde nadat deze was overleden, zongen de engelen: "Geprezen, U, Eeuwige, steun en bron van vertrouwen voor die rechtschapen zijn".
- Het bouwen van de Tempel door Koning Shlomo inspireerde de engelen tot: "Geprezen, U, Eeuwige, herbouwer

- van Jerusalem".
- Het loflied van Am Jisrael toen ze de Rode Zee overgestoken waren inspireerde de engelen ter ere van G'd te zingen: "Geprezen, U, Eeuwige, die een stralende helpende kracht laat ontluiken".
- Toen G'd de gebeden van de geknechte kinderen van Jisrael verhoorde zongen de engelen: "Geprezen, U, Eeuwige die een gebed verhoort".
- Toen het tabernakel in de woestijn voltooid was en G'd daar zijn Shechina tussen de Cherubim liet rusten, zongen de engelen: Geprezen, U, Eeuwige die Zijn goddelijke aanwezigheid weer naar Tzion terugbrengt".
- Nadat Koning Shlomo de bouw van het Beth Hamikdash voltooid had en heel het volk de gelegenheid vierde met psalmen en gezangen namen ook de engelen deel en zongen: "Geprezen, U, Eeuwige, Uw naam is 'de Oneindig goede' en het komt U toe te danken".
- Toen Am Jisrael eindelijk in vrede en harmonie zijn intrek had genomen in Eretz Jisrael zongen de engelen: "Geprezen, U, Eeuwige die zijn volk Jisrael met vrede zegent".

We zien dus dat de engelen tijdens de Amida ook mee de berachot zeggen. Sterker nog: zij hebben er de inspiratie voor gegeven. Het krijgsmachtsrabbinaat haalt met betrekking tot de Amida de Shoelchan Aroech aan: Zelfs als de koning passeert terwijl men de Shemonee Esree zegt is het verboden hem te begroeten omdat de Shemonee Esree een directe confrontatie is met de "Koning der Koningen". Het is goed te weten dat de engelen hierin met ons participeren. Trouwens, ook met Shabbat vergezellen de engelen ons. En in het nachtgebed bidden we drie maal: 'In de naam van de Eeuwige, de G'd van Jisrael: Moge Michaël aan mijn rechterzijde, Gabriël aan mijn linkerzijde zijn, voor mij Uriël, achter mij Rafaël en aan mijn hoofdende G'ds Majesteit'.

Beste mensen,

Deze zomer had ik het genoeg om gedurende de vakantie van Johan Crezee, onze tuinman, de planten van de achtertuin van de synagoge op warme dagen van het nodige water te voorzien. En hoewel ik inmiddels heel wat uren in deze tuin heb doorgebracht laat het verzorgen van de tuin een andere indruk achter dan er slechts vertoeven. En dat laatste vaak alleen gedurende een feestje, de pauze bij een rondleiding of om er gasten buiten te ontvangen omdat het weer dat toelaat.

Hoe zat het ook alweer met die tuin? De tuin, ontwerp, aanleg, enzovoorts, is het werk geweest van de heer A.R. Dijkema uit Gorinchem en inmiddels 5 jaar oud. In die 5 jaar is er heel wat arbeid ingelegd en zijn er veel, al dan niet tijdelijke planten en struiken, nieuw geplant. Het resultaat is prachtig en te danken ook aan de inzet van Anton Vermeer en Gerrit Terlouw. Samen met Johan Crezee verzorgen zij in onderling overleg niet alleen de achtertuin, maar ook het groen aan de voorzijde en zelfs de begroeiing van het dijktaalud en de terp waarop de achtertuin aangelegd is. Zonder enige bemoeienis van bestuurszijde regelen de heren de verdeling van taken onderling geheel zelfstandig, waarvoor alle lof.

Bij aankomst bij de synagoge valt het strak onderhouden grasperk aan de voorkant en het groen in het dijktaalud aan de zijkanten op. Tegen de aanbouw aan de voorkant groeit een druivenstruik die inmiddels 2 meter hoog is en druiven oplevert.

NIEUWSBRIEF NAJAAR 2009 DE DIJKSYNAGOGE

STICHTING SYNAGOGE
SLIEDRECHT HARDINXVELD - GIESSENDAM

De tuin aan de achterkant ziet er verzorgd uit. Besloten door een haag van buxus zijn er tal van planten, struiken en bomen te zien. Ook een grasperk wat groot genoeg is om jaarlijks een loofhut op te bouwen, wat ook dit jaar weer gebeuren zal. En ten slotte de bijenkas, waarvan de 2^e oogst deze zomer maar liefst 25 kg. honing opleverde!

Door nu met tuinslangen of gieters alle paadjes af te lopen valt pas echt op wat er allemaal staat. Consequent zijn er bordjes geplaatst met namen bij al wat er staat. Niet alleen in het Nederlands en Latijn, maar tevens met de naam in het Hebreeuws en waar deze zoal in de Tora, de Profeten of de Geschriften voorkomt. Want het zijn met name de planten en struiken die ook in Israel groeien die de tuin vullen en uniek maken in haar bestaan. Ik verzeker u, dat spreekt tot de verbeelding. Wat dacht u van de granaatappel- of de amandelboom. Of de olijfbom van belang om haar olie. En de kekererwten die gemalen kunnen worden tot humus (spreek uit: choemoes), een product dat veel in midden oosten gegeten wordt, niet alleen in Israel en bij de Arabische burens maar ook in Nederland, te koop bij verschillende supermarkten. Heerlijk. Voorts de gerst, de tarwe en de kalmoes. Eigenlijk teveel om op te noemen. En dat op een bescheiden aantal vierkante meters. De moeite waard om eens van dichtbij te bekijken.

Ronald Kitz, bestuur

Rondleidingen, bezoeken en Open dagen najaar 2009

De dijksynagoge kent vaste open dagen. Dagen waarop ook een bezoek gebracht kan worden aan onze bibliotheek. Elke 2^e zaterdag en daarop volgende zondag van de maand is er open dag van 14.00 – 16.00 uur. Voor de goede orde vermelden wij hier de data voor het najaar van 2009.

12 en 13 september (tevens Open Monumentendagen)
10 en 11 oktober
14 en 15 november
12 en 13 december

Bouw en bezoek loofhut.

Zoals elders in deze nieuwsbrief vermeld zal er dit jaar weer een loofhut gebouwd worden in de achtertuin van de synagoge. Daarbij wordt verteld van de betekenis van dit feest. Dit jaar hebben wij gepland er meer werk dan in de voorgaande jaren van de maken. Samen met de vrijwilligers zal er op 30 september a.s een loofhut gebouwd en ingericht worden. Het loofhut-

Expositie & info

Wie de dijksynagoge wel eens of misschien regelmatig bezoekt is ermee bekend dat er in het onderhuis een bescheiden expositieruimte is. De inrichting ervan is sinds de opening nauwelijks vernieuwd hoewel inmiddels veel meer materiaal beschikbaar is. De expositieruimte zal daarom in het najaar helemaal opnieuw ingericht worden. Behalve dat er behoefte is aan verandering is er behoefte aan verbetering. Daartoe is inmiddels hulp ingeroepen van professionals met wie het bestuur een verantwoorde keuze hoopt te maken uit het in de afgelopen jaren verzamelde materiaal. Daarbij zal vanzelfsprekend aandacht besteed worden aan de lokale geschiedenis. Anderzijds zal ook op professionele wijze een zo representatieve mogelijke selectie getoond worden van informatie uit het Jodendom waar bezoekers onder meer voor komen. Omdat in toenemende mate scholen de synagoge bezoeken zijn tevens een aantal lesbrieven in ontwikkeling. Ten slotte wordt gewerkt aan informatiebladen voor bezoekers in verschillende talen. Om te beginnen in Nederlands, Engels en Ivriet. Daar is behoefte aan omdat bijvoorbeeld bij open dagen bezoekers aldus zelf kunnen lezen en rondkijken.

Van de penningmeester

In deze tijd van financiële crisis merken ook wij dat de inkomsten wat teruglopen. Weliswaar zijn wij financieel gezond, maar wij moeten natuurlijk wel zorgen financieel gezond te blijven. Langs deze weg bedanken wij onze vaste donateurs die ons voortbestaan mede mogelijk maken.

Behalve bezoek op open dagen is op afspraak een rondleiding mogelijk. Daar wordt veel gebruik van gemaakt. Onder de bezoekers treffen we mensen vanuit zowel als buiten de regio aan. Maar zelfs ook uit het buitenland zoals recentelijk nog uit Amerika en Israel. Als bestuur verheugen wij ons in de belangstelling en geven de positieve maar soms zelfs ook geëmotioneerde reacties aan dat de synagoge meer is dan cultureel erfgoed. Zeker, historisch van belang, maar zeker ook een leerhuis en een plek van ontmoeting of zelfs van 'thuiskomen'. Wilt u ons bezoeken? Mail ons dan: info@dijksynagoge.nl of bel naar Greet Zijlstra, telefoon: 0184 – 411527. Zij beheert de agenda (en dat doet ze heel goed).

tenfeest (Soekkot) zal dit jaar duren van 3 oktober tot 9 oktober 2009. Wij zouden het een eer vinden u in onze loofhut te ontvangen. Daarom hebben wij besloten de loofhut in ieder geval tot 19 oktober te laten staan. Een uitgelezen mogelijkheid om juist dan een rondleiding te plannen in de synagoge en een exclusief bezoek te brengen aan de loofhut waarin u alle uitleg krijgt die daar specifiek bij hoort. Bel en maak een afspraak, u bent van harte welkom!

SECRETARIAAT/CULTURELE ZAKEN

Rondleidingen, lezingen, tentoonstellingen etc.

tel: 0184-411527 of 06-23650201
Website: www.dijksynagoge.nl
e-mail: info@dijksynagoge.nl

Donateur: U bent al donateur voor 25 euro per jaar. U ontvangt dan onze nieuwsbrief.
Donateursadministratie: Pergolesilaan 20 – 3055 SK Rotterdam
Bankrekeningnummer: 39.93.06.587 t.n.v. Stichting Synagoge Sliedrecht

Wellicht ten overvloede wijs ik erop dat de stichting van de fiscus een erkenning heeft als een algemene stichting van maatschappelijk nut waardoor giften aftrekbaar zijn voor de belasting. Het is echter ook mogelijk een éénmalige bijdrage te schenken. Dit kan nu, maar ook na uw overlijden zoals in een uiterste wilsbeschikking (testament) bepaald is omdat de

belastingdienst de stichting gerangschikt heeft als een artikel 24 instelling in de zin van de Successiewet. Dat betekent onder meer dat de stichting bij eventuele te belasten schenkingen of verkregen legaten uit nalatenschappen slechts een beperkte afdracht aan de fiscus hoeft te doen.

Ton de Koning, penningmeester

ORTHODOX ONAFHANKELIJKE JOODSE GEMEENTE SLIEDRECHT

Beste vrienden en belangstellenden!

Het is volop zomer wanneer deze brief in de maak is, maar toch kijken we al vooruit naar de komende feestdagen, die in het najaar zullen plaatsvinden. In deze Nieuwsbrief staat met name Soekkot, het Loofhuttenfeest, centraal. 'Gij zult u verheugen op uw feest', staat er in Dewariem (Deut.) over Soekkot. Tijdens

DIENSTEN SEPTEMBER 2009 T/M JANUARI 2010

- 19 september** Rosj HaSjana (dijksynagoge)
27 september Kol Nidrei in Breda (Schoolstraat 16)
28 september Jom Kippoer in Breda (Voor aanvangstijden van deze dagen, info: 010-48 58 378 (Awhraham Levy))
3 oktober Soekkot in Dijksynagoge, aanvang 09.30 uur
21 november Sjabbat ochtenddienst, aanvang 09.30 uur
18 december Chanoeka
23 januari 2010 Sjabbat ochtenddienst, aanvang 09.30 uur
(Alle diensten onder voorbehoud, bekijk ook de website. Voor info over de diensten: tel: 010-47 69 789 of 010 – 48 58 378)

SOEKKOT

De soekka (loofhut) verbeeldt zowel de geschiedenis als de bestemming van het Joodse volk. In Vajjikra/Lev. 23, 42-43 staat geschreven: "Zeven dagen moeten jullie in hutten wonen..., opdat jullie toekomstige geslachten zullen weten dat Ik de kinderen van Israel in hutten heb laten wonen, toen Ik hen uit het land Egypte heb gevoerd, Ik, de Eeuwige, jullie G'd", (Vajjikra/Lev. 23, 42-43).

TRADITIE TIJDENS SOEKKOT

De soekka is een plek van gastvrijheid en openheid. Het is een traditie om elke avond een voorvader uit te nodigen als symbolische gast. Dit wijst op kabbalistische of mystieke invloeden. De zgn. Oesjpiziem of gasten zijn: Awhraham, Jitschak, Ja'akov, Moshe, Aharon en David. Er zijn mensen die zelfs een stoel voor

dit feest herdenkt men de periode dat het volk tijdelijke onderkomens bouwden, terwijl het door de woestijn trok. We lezen in Tora dat Soekkot het vrolijkste feest was dat gevierd werd. Daarom wordt Soekkot steevast omschreven als 'Zman Simchatenoe', de tijd van onze vreugde. Die vreugde hopen wij tijdens dit feest met u te delen. Het plan is om, samen met de vrijwilligers, een mooie soekka te gaan bouwen, die tevens opengesteld wordt voor publiek. Tijdens een rondleiding kan dan ook de soekka bezichtigd worden. Elders in deze Nieuwsbrief leest u hier verder over. Maar eerst staan wij nog stil bij Rosj HaSjana, Joods Nieuwjaar en Jom Kippoer, Grote Verzoendag, de heiligste dag van de Joodse kalender, een dag vol eerbied. Tijdens Mincha op deze dag wordt het boek Jona gelezen. Daarmee laat men blijken dat het vermogen tot

Over de betekenis van Soekkot bestaan vele opvattingen. Volgens sommigen symboliseert de soekka de kortstondigheid van het leven. Ook herinnert het aan de verdrijvingen van de Bne Jisrael, die over de hele wereld hebben gezwoven, net als de Israëlieten die door de woestijn trokken. Voor weer anderen herinnert zij aan de tijd in de Joodse geschiedenis toen de Bne Jisrael tot een volk werd gevormd en tussen slavernij en vrijheid, tussen droom en werkelijkheid verkeerden.

De soekka is weliswaar gammel, maar biedt toch geestelijke bescherming. Ze zet aan tot nadenken over wat tijdelijk is en wat blijvend, over wat bescherming biedt en wat kwetsbaar maakt, over wat een huis is en wat niet. De soekka heeft een open karakter, omdat er maar drie muren zijn vereist en je door het dak de sterren kunt zien. Dit herinnert aan de noodzaak van een open hart en een gulle geest – aan het openstaan voor G'd, de natuur en de mensheid.

Middelpunt van de Soekka zijn 'de vier soorten', de arba miniem: de etrog (een soort citrusvrucht), de palmtak, de mirte en de wilgentakken, die tot 1 bundel (loelav) bijeengenomen worden. Ze vormen de invulling van het voorschrift uit Vajjikra/Lev. 23, 40. In de Midrasj worden ze gezien als symbool voor de vier typen mensen die Israel kent: zoals de etrog lekker ruikt en lekker smaakt, zo zijn de

deze symbolische gast in de soekka zetten.

Tegenwoordig worden er ook wel aartsmoeders uitgenodigd: Sarah, Rivka, Racheel, Leah en Channa. Door 'echte'-gasten uit te nodigen, speciaal hulpbehoevenden en degenen die zelf geen soekka hebben, geeft men uitdrukking aan de geest van het feest.

boetedoening en vergeven niet beperkt is tot het Joodse volk, maar zich uitstrekt tot alle mensen en dat G'ds barmhartigheid en liefde universeel zijn. Rosj HaSjana wordt deze keer gevierd in de Dijksynagoge en Jom Kippoer beleven we samen met de kille van Breda. Dan nog een feestelijke gebeurtenis: Eind september hoopt Jan Vink, bar mitswa te worden, een heuglijk feit voor hem en zijn familie, maar ook voor de kille van de Dijksjoel, want zo hebben we er weer een 'minje man' bij! Zo begint het jaar 5770 met inkeer en retrospectie, maar ook met gezelligheid en samenzijn. Wij hopen u in het najaar weer in ons sjoeltje aan de dijk te ontmoeten! Tot slot wensen wij van hieruit Aviva en Salih van harte mazal tov met hun choepah, die als u deze brief leest al heeft plaatsgevonden in Jeroesjalaiem! Bestuur Majiem beSasson

tsaddikiem die Tora studeren en er naar handelen. Zoals de mirte lekker ruikt, maar niet lekker smaakt, zo zijn er in Israel die goede daden doen, maar geen Tora studeren. Zoals de dadel lekker smaakt, maar geen geur heeft, zo zijn er ook die wel Tora studeren, maar er niet naar handelen. Zoals de wilgentak noch lekker ruikt, noch lekker smaakt, zo zijn er in Israel ook mensen die noch Tora studeren, noch goede daden doen. Bron: "Chassidische vertellingen", E. Whitlau, "Volgens de joodse traditie", Judith Fellner

HA SOEKKA MA JAFFA (Volksliedje)

Ha soekka ma jaffa, oe-ma tov la Sjewet ba, sjewet ba, la la la la Oe-ma tov sjewet ba, lasjewet ba Ha soekka ma na'a oe-ma tov le'echol ba, la la la No de lo, no de lo kie l'olam chasdo, la la la

Hoe prachtig is de soekka! Binnenga is een genot. Welkom, hoe mooi is het hier te eten Laten we G'd danken, want Hij is altijd genadig.